

Powiatowy Urząd Pracy

**MONITORING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE ŻYWIECKIM
ZA PIERWSZE PÓŁROCZE 2008 ROKU**

Żywiec wrzesień 2008

1. WSTĘP

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Jest od dawna przedmiotem zainteresowania socjologów i psychologów ponieważ ze względu na swoje następstwa jest poważnym problemem społecznym. Przyczyną dużego wzrostu bezrobocia w latach 90-tych stała się recesja ekonomiczna, a także wprowadzenie nowych technologii oszczędzającej pracę ludzką, niedostosowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do tych technologii, restrukturyzacja przemysłu oraz zmiany w organizacji pracy.

W związku z tym obok dotychczas funkcjonującego systemu statystyczno-sprawozdawczego analizującego rynek pracy niezbędne jest również pozyskiwanie danych zapewniających bieżącą koordynację szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego zgodnego z potrzebami rynku pracy. Uwzględniając powyższe założenia niniejszy raport stanowi analizę podstawowych danych opisujących żywiecki rynek pracy w układzie według kwalifikacji zawodowych na podstawie metody o nazwie „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych”.

CEL OPRACOWANIA

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych posłuży w szczególności jako źródło informacji do:

- określenia kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,
- stworzenia bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- określenia odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
- bieżącej korekty poziomu, struktury kształcenia zawodowego i ustawicznego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół)
- usprawnienia poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienia pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów,
- ułatwienia realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

PODSTAWA OPRACOWANIA

Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są:

- dane z badań i sondaży zgromadzone przez pośrednictwo pracy w powiatowym urzędzie pracy, dotyczące osób bezrobotnych, zgłoszonych ofert pracy oraz badania przeprowadzone wśród pracodawców,
- załącznik 3 do sprawozdania MPIPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za pierwsze półrocze 2008 roku”,
- załącznik 2 do sprawozdania MPIPS – 01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy za pierwsze półrocze 2008 roku”.

METODOLOGIA OPRACOWANIA

Bezrobocie w głównej mierze jest zjawiskiem strukturalnym wynikającym z braku równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na nią, ściśle wiąże się ze zmianami zachodzącymi na rynku pracy.

Za główną przyczynę bezrobocia w Polsce uważa się nałożenie nowych stosunków rynkowych na starą strukturę gospodarczą. Lata 90-te XX wieku wywarły istotny wpływ na gospodarkę rynkową. Szybka modernizacja a także dopływ nowych technologii systemu produkcyjnego doprowadziły do pojawienia się trudności dostosowawczych do nowych zawodów, technologii jak i form pracy, jak również do wystąpienia problemów przystosowania w odpowiednim tempie posiadanych kwalifikacji, wykształcenia oraz zawodów do przyszłych potrzeb i wymogów gospodarczych.

W związku z tym szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię planowania systemu edukacyjnego pod kątem dostosowania struktury kształcenia, szkolenia i przekwalifikowania dla określenia zapotrzebowania gospodarki na zasoby pracy według kwalifikacji zawodowych.

Realizacja tych zamierzeń wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy. W tym celu wykorzystana została metoda o nazwie **Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, która oznacza proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na

tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz. Dane te stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego w powiecie.

Pod pojęciem zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast określenie zawód nadwyżkowy oznacza zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Dane liczbowe wykorzystywane w niniejszym raporcie opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności wprowadzonej dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644).

Zawód zdefiniowany został jako zbiór zadań wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji zdobytych w wyniku kształcenia i praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów. Zawód może dzielić się na specjalności.

Specjalność jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze. Umiejętność określono jako sprawdzoną możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu, natomiast przez kwalifikacje zawodowe rozumiane są układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji składowych zadań zawodowych.

Dla celów klasyfikacji istotne są dwa aspekty kwalifikacji: poziom i specjalizacja. Poziom kwalifikacji potraktowano jako funkcję kompleksowości i zakresu umiejętności, wynikających ze złożoności oraz zakresu zadań i obowiązków. Specjalizację kwalifikacji zdefiniowano natomiast przez rodzaj koniecznej wiedzy lub umiejętności posługiwania się określonymi urządzeniami i narzędziami lub przez rodzaj stosowanych materiałów czy produkowanych wyrobów albo rodzaj świadczonych usług.

Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Kategorie te służą grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie.

II. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW

W 2008 roku nadal obserwujemy spadek poziomu bezrobocia rejestrowanego w powiecie żywieckim. Na koniec czerwca 2008 roku 7,1% ogółu osób aktywnych zawodowo pozostawało bez pracy tj. o 1,4 punktu mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Współczynnik ten nadal – jak i w poprzednich latach - był niższy od wojewódzkiej stopy bezrobocia, która wynosiła 7,4% oraz wskaźnika obliczanego dla całego kraju, stanowiącego 9,6%. Na obniżenie lokalnej stopy bezrobocia zdecydowany wpływ miały przede wszystkim występujące w powiecie żywieckim czynniki i warunki społeczno – gospodarcze, takie jak:

- przede wszystkim spadek liczby osób rejestrujących się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żywcu. W pierwszym półroczu 2008 roku zarejestrowało się 3680 osób bezrobotnych
- obserwowany od około dwóch lat wzrost ilości wyrejestrowań z rejestru bezrobotnych, zarówno w wyniku podjęcia pracy, jak i nieusprawiedliwionego nie zgłoszenia się do Powiatowego Urzędu Pracy w wyznaczonym terminie bądź też nieuzasadnionej odmowy podjęcia pracy.
- sytuacja demograficzna, wyrażająca się spadkiem liczby bezrobotnej młodzieży kończącej szkoły ponadgimnazjalne. Osoby w wieku do 25 lat stanowią szczególnie priorytetową grupę na rynku pracy i z tego względu w pierwszej kolejności korzystają z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, wspomaganych funduszami unijnymi.
- wyjazdy Polaków do pracy do krajów obszaru Wspólnoty Europejskiej.

Niepokojącym jest fakt, iż wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żywcu na koniec czerwca 2008 roku prawie 16,6% stanowią osoby bez zawodu. Do osób bez zawodu zaliczają się osoby, które posiadają wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i średnie ogólnokształcące i do tej pory nie pracowały.

Analizując zawody (na podstawie załącznika nr 3 do MPIPS-01) zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie żywieckim według stanu na 30 czerwca 2008 roku stwierdzić można, iż najwięcej osób zarejestrowanych było w takich zawodach jak: sprzedawca, krawiec, ekonomista, tokarz, ślusarz, technik mechanik, kucharz, robotnik placowy, robotnik gospodarczy, robotnik budowlany.

Według stanu na 30 czerwca 2008r. w ewidencji naszego urzędu figurowało 164 sprzedawców, co stanowiło 5% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych w Powiatowym

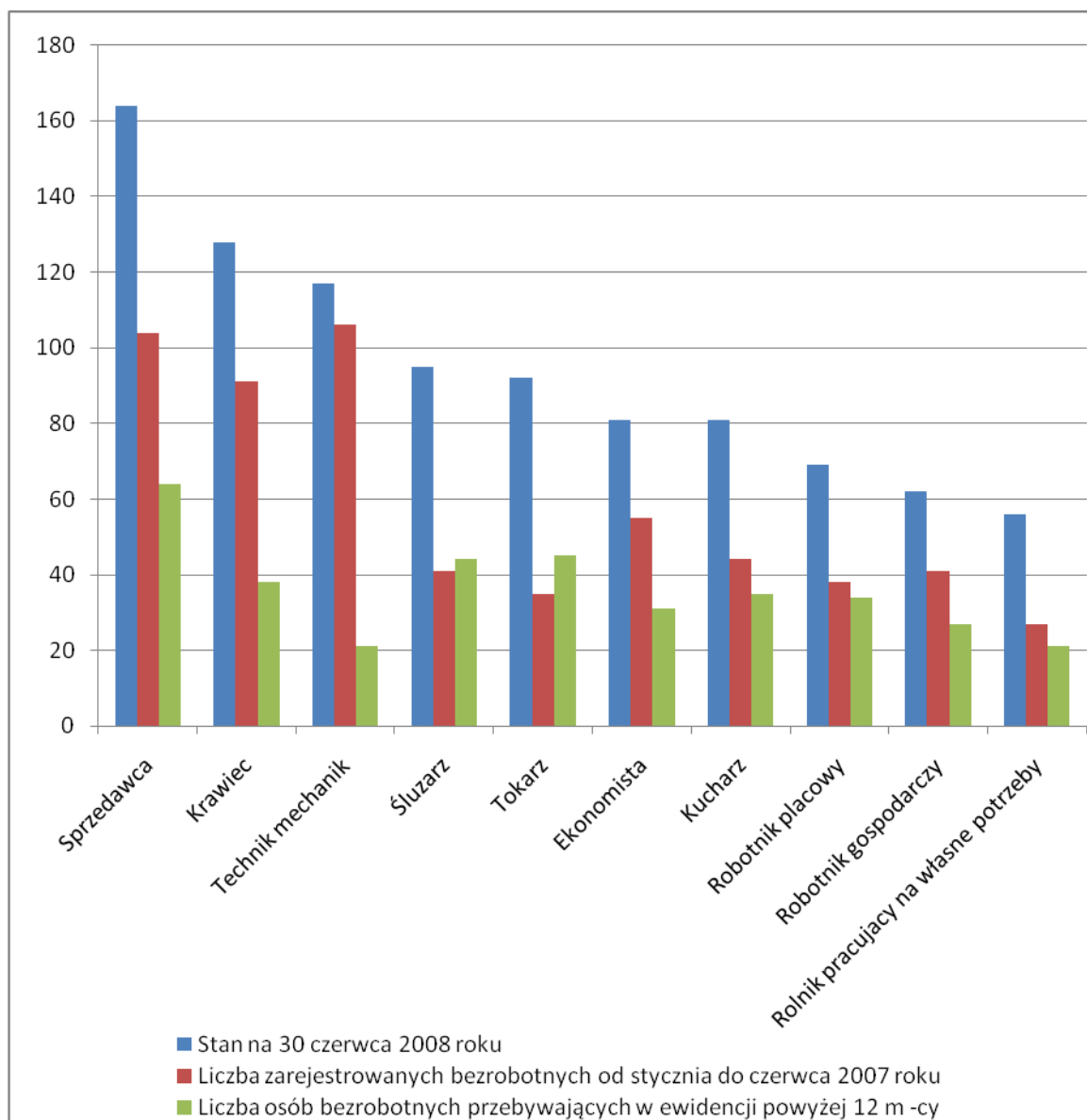
Urzędzie Pracy w Żywcu. Również warto zaznaczyć, iż 64 bezrobotnych w zawodzie sprzedawca figuruje w rejestrze ponad 12 miesięcy. Ponadto do takich zawodów można również zaliczyć krawca, ekonomistę. W poniższej tabeli i na rysunku przedstawiono największe grupy zawodowe według stanu na 30 czerwca 2008 roku z uwzględnieniem bezrobotnych przebywających w rejestrze powyżej 12 miesięcy oraz liczbę zarejestrowanych w danym zawodzie (o danych kwalifikacjach zawodowych) w okresie od stycznia do czerwca 2008 roku.

Tabela nr 1: Najliczniejsze grupy zawodowe w powiecie żywieckim (stan na 30.06.2008).

Zawód (kwalifikacje zawodowe)	Stan na 30 czerwca 2008 roku	Napływ bezrobotnych od stycznia do czerwca 2008 roku	Liczba osób bezrobotnych przebywających w rejestrze powyżej 12 m -cy
Sprzedawca	164	104	64
Krawiec	128	91	38
Technik mechanik	117	106	21
Ślusarz	95	41	44
Tokarz	92	35	45
Ekonomista	81	55	31
Kucharz	81	44	35
Robotnik placowy	69	38	34
Robotnik gospodarczy	62	41	27
Rolnik pracujący na własne potrzeby	56	27	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Żywiec

Rysunek nr 1: Najliczniejsze grupy zawodowe w powiecie żywieckim (stan na 30.06.2008)

Z danych prezentowanych w tabeli jak i na powyższym rysunku „Najliczniejsze grupy zawodowe w powiecie żywieckim (stan na 30.06.2008)” wynika, iż w rejestrze osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żywcu najliczniejszą grupą zawodową są sprzedawcy. Dużymi grupami zawodowymi charakteryzującymi się znacznym odsetkiem pozostawiania w rejestrze osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy są ślusarze, krawcy, tokarze oraz robotnicy placowi. Z reguły osoby posiadające wymienione kwalifikacje i pozostające w rejestrze powyżej 12 miesięcy nie są w stanie podjąć pracy w zawodzie, ponieważ długi okres pozostawiania bez niej spowodował ich dekwalifikację.

Z tego też powodu dość często mamy do czynienia z sytuacją kiedy to zakłady pracy zgłaszają chęć zatrudnienia osób o określonych kwalifikacjach, a my nie jesteśmy w stanie zrealizować takich ofert, pomimo iż w naszym rejestrze figurują osoby o wskazanych kwalifikacjach.

III. ANALIZA OFERT PRACY.

Wielu ekonomistów wskazuje, że na rynku pracy istnieje wiele niedoskonałości związanych z przepływem informacji o wolnych miejscach pracy i osobach bezrobotnych, niechęci do zmiany miejsca zamieszkania przez osoby poszukujące pracy, niskiej skłonności bezrobotnych do nauki nowych zawodów. Inną przyczyną powstawania bezrobocia jest sytuacja kiedy część osób poszukuje nowej lepszej pracy a nowe osoby dopiero wchodzi na rynek pracy. Jednakże jedną z głównych przyczyn powstawania bezrobocia jest niewłaściwe kierowanie transferów socjalnych, które niejednokrotnie zniechęcają ludzi do podejmowania pracy. Natomiast z drugiej strony wysokie pozapłacowe koszty pracy zniechęcają przedsiębiorstwa do zatrudniania nowych pracowników. Warto zauważyć, że sztywny kodeks pracy także może zmniejszać elastyczność rynku pracy.

Jednak to właśnie **praca** jest konieczna do prawidłowego funkcjonowania gospodarki oraz jest niezbędnym czynnikiem warunkującym wytworzenie jakiegokolwiek dobra. Z pojęciem pracy związane jest pojęcie rynku pracy. Podobnie jak na każdym innym rynku występuje tu podaż pracy (pracownicy poszukują zatrudnienia) i popyt na pracę (pracodawcy poszukują pracowników). W zależności od kształtowania się tych wielkości mamy do czynienia z nadwyżką pracy (podaż przeważa nad popytem) lub niedoborem pracy (popyt przeważa nad podażą). Jeżeli wielkość podaży i popytu na pracę są równe mamy do czynienia z równowagą na rynku pracy co jest najkorzystniejszą sytuacją dla gospodarki. W praktyce jednak najczęściej występuje niedobór pracy, którego efektem jest bezrobocie, które chociaż od wielu lat spada, nadal jest problemem. Z problemem tym borykają się przede wszystkim służby zatrudnienia, których zadaniem jest udzielanie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników.

Poziom bezrobocia w naszym powiecie charakteryzuje się sezonowością, co związane jest z rodzajem działalności jaką prowadzą firmy na żywiecczyźnie. W powiecie żywieckim działają przede wszystkim przedsiębiorstwa z branży produkcyjnej, handlowej, usługowej i budowlanej, które to zgłaszają do tut. Urzędu oferty pracy. Od stycznia do czerwca 2008 roku pośrednictwo pracy dysponowało 210 zgłoszeniami wolnych miejsc

pracy. Zorganizowano 2 giełdy pracy dla pracodawców, w których uczestniczyło 49 osób bezrobotnych na stanowiska pracy tj.: monter wiązek oraz doradca klienta. Dużą grupę ofert pracy, stanowią także oferty pracy subsydiowanej cieszące się dużą popularnością wśród pracodawców.

Ponadto od stycznia do czerwca 2008r. pośrednicy zwizytowali 267 pracodawców z terenu Powiatu Żywieckiego. Do współpracy pozyskano 62 nowych pracodawców.

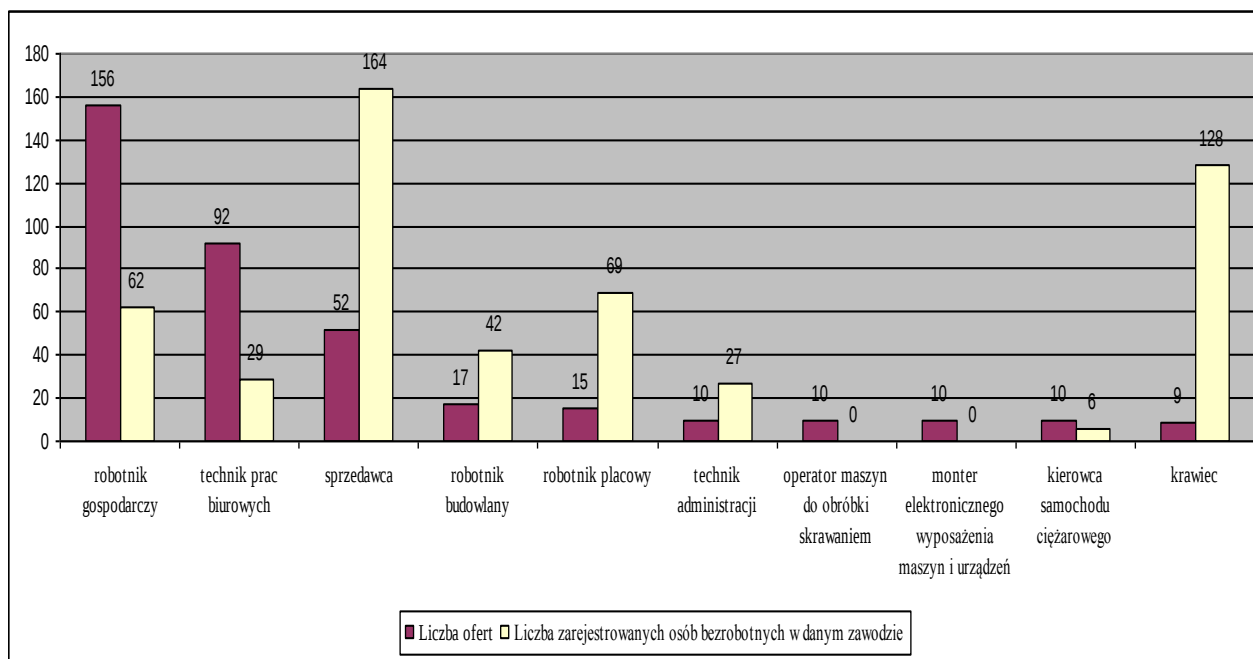
Poniżej wymieniono zawody, które należały do najbardziej poszukiwanych w I półroczu 2008 roku na lokalnym rynku pracy.

Tabela nr 2: Największa liczba zgłaszanych ofert pracy dla zawodów i specjalności:

Lp.	Zawód	Liczba ofert	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z poniższym zawodem	Nadwyżka(+) / Deficyt (-)
1.	Robotnik gospodarczy	156	62	+94
2.	Technik prac biurowych	92	29	+ 63
3.	Sprzedawca	52	164	-112
4.	Robotnik budowlany	17	42	-25
5.	Robotnik placowy	15	69	- 54
6.	Technik administracji	10	27	- 17
7.	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	10	0	+10
8.	Monter elektronicznego wyposażenia maszyn i urządzeń	10	0	+10
9.	Kierowca samochodu ciężarowego	10	6	+4
10.	Krawiec	9	128	-119

Na podstawie rysunku nr 2 można zauważyć ogromną dysproporcję pomiędzy ofertami pracy zgłaszanymi przez pracodawców dla danego zawodu a ilością bezrobotnych osób zarejestrowanych w tut. Urzędzie, które posiadają dane wykształcenie lub doświadczenie zawodowe.

Rysunek nr 2: Największa liczba zgłoszonych ofert pracy w pierwszym półroczu 2008 roku według zawodów i specjalności:

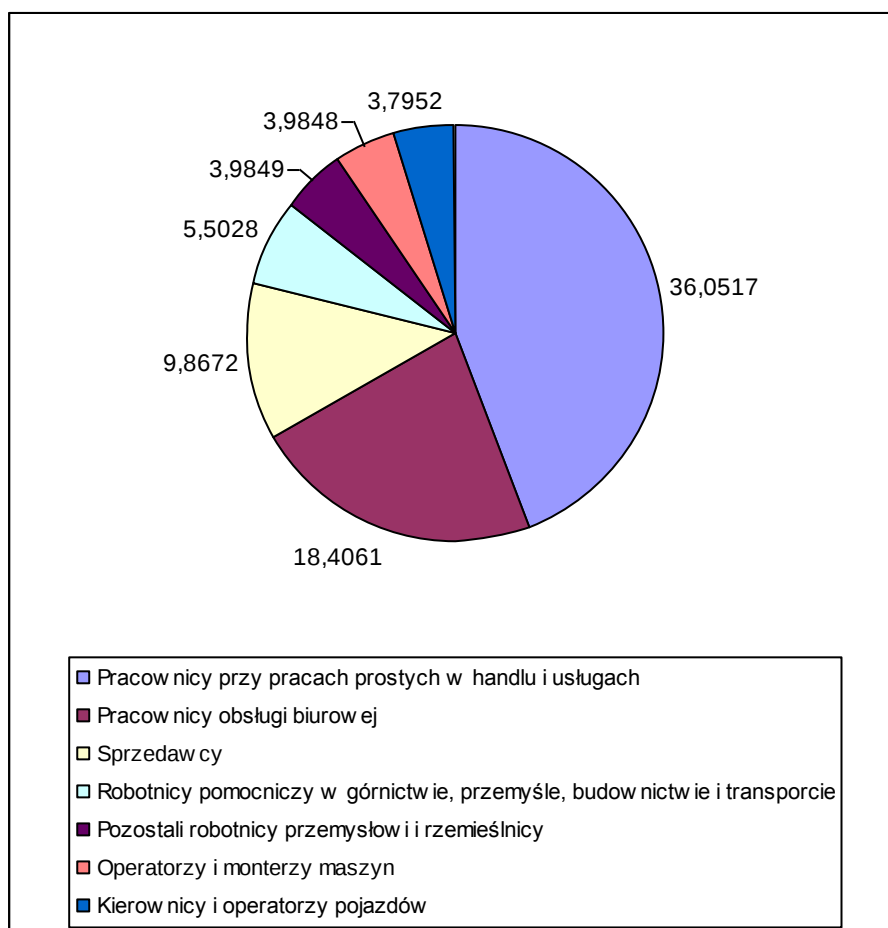
Na podstawie powyższej tabeli i rysunku można zauważyć, że dla osób posiadających następujące zawody krawiec, sprzedawca, robotnik placowy, robotnik budowlany, czy technik administracji tutaj. Urząd dysponował niewielką ilością ofert pracy w I półroczu 2008r. Największą ilość propozycji pracy zgłoszono dla robotnika gospodarczego, technika prac biurowych, operatora maszyn do obróbki skrawaniem, monter elektrycznego wyposażenia maszyn i urządzeń.

Tabela nr 3: Najczęściej zgłaszane oferty pracy wg grup zawodowych:

Lp.	Kod dwucyfrowy grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2008r. - udział %
1.	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	36,0517
2.	41	Pracownicy obsługi biurowej	18,4061
3.	52	Sprzedawcy	9,8672
4.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	5,5028

5.	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	3,9849
6.	82	Operatorzy i monterzy maszyn	3,9848
7.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	3,7952

Rysunek nr 3: Oferty pracy zgłoszone w I połowie 2008r. wg grup zawodowych

Na podstawie powyższej tabeli i rysunku można opisać najliczniejsze pod względem ilości ofert grupy zawodowe:

1. Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach - była to praca głównie dla robotników gospodarczych, robotników placowych w lokalnych jednostkach samorządowych.
2. Pracownicy obsługi biurowej - na ogół były to propozycje związane z pracami subsydiowanymi dla pracowników biurowych w jednostkach administracji publicznej, jednostkach samorządowych oraz nielicznych przedsiębiorstwach handlowo-usługowych.
3. Sprzedawcy – były to miejsca pracy tworzone głównie w marketach i małych przedsiębiorstwach handlowo usługowych.

4. Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie. W tej grupie zawodów najczęściej miejsc pracy oferowanych było robotnikom budowlanym i robotnikom przy prostych pracach fizycznych.
5. Pozostali robotnicy przemysłowi – były to pojedyncze miejsca pracy zgłaszane przez firmy produkcyjne z terenu Pow. Żywieckiego
6. Operatorzy i monterzy maszyn – były to oferty pracy m.in. zgłoszone przez jedną z agencji pracy tymczasowej, która zatrudniała pod potrzeby jednego z większych zakładów produkcyjnych zajmującego się wytwarzaniem przewodów niskociśnieniowych oraz układów chłodzenia, wentylacji i ogrzewania silników dla branży motoryzacyjnej.
7. Kierowcy i operatorzy pojazdów – były to na ogół miejsca pracy zgłaszane przez firmy transportowe i budowlane

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie żywieckim przeprowadzono w oparciu o następujące dane statystyczne: napływ bezrobotnych, liczba zgłoszonych ofert pracy oraz liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec czerwca 2008r.). Dane te odnoszą się do 481 zawodów i specjalności.

Bezrobotni pozostający w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu w I półroczu 2008r. zostali sklasyfikowani w 249 grupach zawodowych; napływ bezrobotnych oszacowano obszarze 481 zawodów; napływ ofert pracy także sklasyfikowano w 481 zawodach.

Na koniec I półrocza 2008 roku z ogółu wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych największe grupy zawodowe stanowili: pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 14,56%, robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 14,43%, średni personel techniczny – 11,79%, pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 7,10%, pozostali specjaliści – 6,64%, pracownicy usług osobistych i ochrony – 6,61%, modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 5,40%, górnicy i robotnicy budowlani – 5,24%.

Tabela nr 4: Ranking zawodów w oparciu o największą liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2008r.

LP.	ZAWÓD	KOD	BEZROBOTNI	KOBIETY	W TYM
					POWYŻEJ 12 MIESIĘCY

1.	Sprzedawca	522107	164	159	64
2.	Krawiec	743304	128	126	38
3.	Technik mechanik	311502	117	8	21
4.	Ślusarz	722204	95	4	44
5.	Tokarz	722304	92	21	45
6.	Ekonomista	241102	81	74	31
7.	Kucharz	512201	81	68	35
8.	Robotnik placowy	916201	69	33	34
9.	Robotnik gospodarczy	914103	62	23	27
10.	Rolnik pracujący na własne potrzeby	641101	56	48	21

Analizując powyższą tabelę można zauważyć, iż najwięcej osób było zarejestrowanych w tut. Urzędzie w następujących zawodach: sprzedawcy – 164 osoby bezrobotne. Znaczną grupę bezrobotnych stanowiły również inne zawody, plasujące się poza pierwszą dziesiątką, takie jak: stolarz – 49 osób, technik technologii drewna – 44 osoby, robotnik budowlany – 42 osoby, monter podzespołów i zespołów elektronicznych – 41 osób czy murarz – 40 osób. Biorąc pod uwagę **powyższe dane** można zauważyć, że najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. Urzędzie posiada wykształcenie uzyskane na poziomie kształcenia zawodowego i średniego.

Ponadto w rejestrze bezrobotnych tut. Urzędu na koniec I półrocza 2008r. figurowało 259 osób posiadających wykształcenie wyższe, w takich zawodach jak np.: specjalista do spraw marketingu i handlu – 27 osób, specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych – 13 osób, pedagog – 12 osób. Warto zauważyć, iż coraz więcej osób zdobywa wyższe wykształcenie. Osoby, kończące szkoły zawodową, średnią czy wyższą posiadają wiedzę na ogół tylko teoretyczną i przez to mają często trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Jak wynika z naszych obserwacji często umiejętności absolwentów szkół nie są dostosowane do potrzeb rynku pracy. Wynika to między innymi z przestarzałego parku maszynowego, jakim dysponują warsztaty szkolne oraz zbyt małą liczbą zajęć praktycznych w rzeczywistych warunkach zatrudnienia.

Analizując poszczególne zawody pod względem wielkości wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wyróżniono zawody nadwyżkowe, deficytowe i wykazujące równowagę na rynku pracy.

Tabela nr 5: Zawody deficytowe w powiecie żywieckim w I półroczu 2008r.

L p	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w I półroczu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	828302	Monter elektronicznego wyposażenia maszyn i urządzeń	1,6667	0,0000	-1,6667	MAX
2.	932101	Konserwator części	0,8333	0,0000	-0,8333	MAX
3.	513901	Laborant sekcyjny	0,5000	0,0000	-0,5000	MAX
4.	343102	Sekretarka medyczna	0,5000	0,0000	-0,5000	MAX
5.	341503	Przedstawiciel handlowy	0,3333	0,0000	-0,3333	MAX
6.	421102	Kasjer handlowy	0,3333	0,0000	-0,3333	MAX
7.	214808	Kartograf	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
8.	232101	Nauczyciel biologii	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
9.	235609	Nauczyciel w placówkach pozaszkolnych	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX

10	241304	Specjalista ds. rekrutacji pracowników	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
11	241401	Pośrednik w obrocie nieruchomościami	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
12	243101	Archiwista	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
13	311101	Laborant chemiczny	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
14	312101	Konserwator systemów komputerowych i sieci	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
15	312202	Technik teleinformatyk	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
16	342990	Pozostali agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
17	343104	Sekretarz asystent	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
18	347509	Sportowiec zawodowy	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
19	513102	Opiekunka dziecięca	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
20	725107	Monter elektronik	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
21	812107	Wytapiacz metali	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
22	913202	Palacz pieców zwykłych	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
23	915202	Dozorca	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
24	915301	Odczytywacz liczników	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
25	921201	Pomocniczy robotnik leśny	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
26	932112	Pomocnik ciastkarza	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
27	821103	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	1,6667	0,1667	-1,5000	10,0000
28	419101	Technik prac biurowych	15,3333	2,0000	-13,3333	7,6667
29	913203	Pokojowa	0,8333	0,1667	-0,6667	5,0000
30	914103	Robotnik gospodarczy	26,0000	6,8333	-19,1667	3,8049

W analizowanym okresie 26 zawodów deficytowych osiągnęło poziom maksimum – MAX. O wartości MAX, mówimy wtedy kiedy urząd posiada oferty pracy lecz w rejestrze bezrobotnych nie figurują osoby w zawodach, które można skierować pod posiadane oferty. Pozostałe zawody deficytowe czyli: operator maszyn do obróbki skrawaniem, technik prac biurowych, pokojowa, robotnik gospodarczy charakteryzowały się minimalną liczbą osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. Urzędzie w stosunku do zgłaszanych ofert pracy.

Ponadto jako zawody deficytowe wskazać również można następujące zawody (nie przedstawione w tabeli nr 5) np.: kierowca operator wózków jezdniowych, księgowy, monter konstrukcji stalowych, kierowca samochodu ciężarowego, pomoc kuchenna.

Biorąc pod uwagę średnią ilość zgłaszanych ofert pracy w ciągu miesiąca można stwierdzić, iż najbardziej poszukiwanym zawodem był robotnik gospodarczy (26 ofert pracy złożonych w ciągu miesiąca) oraz technik prac biurowych (15 ofert pracy). Można zatem wnioskować, iż na rynku pracy powiatu żywieckiego istnieje zapotrzebowanie na zawody związane zarówno z pracami fizycznymi jak i o charakterze biurowym.

Tabela nr 6: Zawody wykazujące równowagę w powiecie żywieckim w I półroczu 2008r.

L p	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w I półroczu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	348202	Bibliotekarz	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
2.	421101	Kasjer biletowy	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
3.	812201	Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000

4.	832201	Kierowca autobusu	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
5.	833202	Operator maszyn drogowych	0,1667	0,1677	0,0000	1,0000
6.	932105	Robotnik przy myciu części i zespołów	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
7.	411101	Sekretarka	0,3333	0,3333	0,0000	1,0000

Podobnie jak w przypadku zawodów deficytowych tak i zawody wykazujące równowagę na rynku pracy nie wykazują podobieństwa względem siebie. Nie można jednoznacznie stwierdzić, iż zawody wykazujące równowagę charakteryzują się jednym rodzajem pracy (typowo fizycznej lub umysłowej). W analizowanym okresie 7 zawodów wymienionych w Tabeli nr 6 charakteryzowało się równowagą na rynku pracy.

Zawody i specjalności nie wymienione w grupie zawodów deficytowych i zrównoważonych są zawodami nadwyżkowymi. Tabela nr 7 przedstawia ranking 30 zawodów nadwyżkowych.

Tabela nr 7: Zawody nadwyżkowe w powiecie żywieckim w I połowie 2008r.

L p	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w I półroczu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	000000	Bez zawodu	0,0000	59,6667	59,667	0,0000
2.	311502	Technik mechanik	0,0000	17,6667	17,6667	0,0000
3.	341902	Technik ekonomista	0,0000	5,8333	5,8333	0,0000
4.	828303	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	0,0000	4,8333	4,8333	0,0000
5.	641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0000	4,5000	4,5000	0,0000
6.	321202	Technik rolnik	0,0000	4,5000	4,5000	0,0000
7	311204	Technik budownictwa	0,0000	4,1667	4,1667	0,0000
8.	931301	Robotnik budowlany	2,8333	4,3333	1,5000	0,6538
9.	512302	Kelner	1,3333	2,3333	1,0000	0,5714
10	233201	Nauczyciel	0,1667	0,3333	0,1667	0,5000

		przedszkola				
11	522107	Sprzedawca	8,6667	17,333	8,6667	0,5000
12	343101	Technik administracji	1,6667	3,6667	2,0000	0,4545
13	916201	Robotnik placowy	2,5000	6,3333	3,8333	0,3947
14	241203	Specjalista bankowości	0,1666	0,5000	0,3333	0,3333
15	223903	Fizjoterapeuta	0,5000	1,6667	1,6667	0,3000
16	913303	Prasowaczka	0,1667	0,6667	0,5000	0,2500
17	232109	Nauczyciel jęz. polskiego	0,1667	0,8333	0,6667	0,2000
18	713203	Posadzkarz	0,1667	0,8333	0,6667	0,2000
19	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	0,6667	3,6667	3,0000	0,1818
20	714101	Malarz budowlany	0,1667	1,0000	0,8333	0,1667
21	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,8333	6,5000	5,6667	0,1282
22	742204	Stolarz	1,3333	8,6667	7,3333	0,1538
23	514102	Fryzjer	0,3333	2,5000	2,1667	0,1333
24	913207	Sprzątaczką	0,3333	2,5000	2,1667	0,1333
25	722304	Tokarz	0,6667	5,8333	5,1667	0,1143
26	346104	Pracownik socjalny	0,1667	1,5000	1,3333	0,1111
27	743304	Krawiec	1,5000	15,1667	13,667	0,0989
28	512201	Kucharz	0,3333	7,3333	7,0000	0,0455
29	722204	Ślusarz	0,1667	6,8333	6,6667	0,0244
30	241102	Ekonomista	0,1667	9,1667	9,0000	0,0182

Zawody nadwyżkowe w porównaniu do lat ubiegłych wykazują duże podobieństwo. Oznacza to, że sytuacja na lokalnym rynku pracy dla wielu zawodów nie zmieniła się. W sytuacji najgorszej znajdują się osoby bez zawodu, które stanowiły najliczniejszą grupę osób zarejestrowanych (612 osób). Jednocześnie dla osób w zawodzie technik mechanik, ekonomista, technik rolnik, monter podzespołów i zespołów elektronicznych, rolnik czy technik budownictwa w I półroczu 2008r. także nie było zapotrzebowania na rynku pracy. Natomiast w rejestrze tut. Urzędu figurowały osoby bezrobotne w tych zawodach. Osoby te miałyby większe szanse na znalezienie pracy po ukończeniu studiów kierunkowych.

Ponadto z zawodów nadwyżkowych wskazać można jeszcze zawody takie jak: bufetowy, magazynier, recepcjonistka, kierowca ciągnika rolniczego, spawacz ręczny gazowy, robotnik leśny, rozbieracz-wykrawacz, specjalista ds. organizacji usług gastronomicznych, cukiernik, specjalista ds. marketingu, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik technologii odzieży, technik agrobiznesu, elektromechanik czy piekarz.

Do zawodów nadwyżkowych (nie przedstawionych powyżej w tabeli zawodów nadwyżkowych) zaliczyć można także wybrane zawody budowlane np.: murarz, betoniarz, zbrojarz, cieśla, malarz budowlany. Jednak są to informacje czysto statystyczne i często są one odmienne od sygnałów napływających z rynku pracy.

Podobnie jak w analizie zawodów deficytowych i zrównoważonych struktura zawodów nadwyżkowych nie wskazuje jednoznacznie na określony rodzaj pracy. Znajdują się tutaj zawody techniczne, budowlane, zawody niewymagające kwalifikacji zawodowych oraz takie, które wymagają ukończenia studiów wyższych.

V. WNIOSKI

Analizując zawody osób bezrobotnych, napływ bezrobotnych w określonych zawodach, zawody generujące długotrwałe bezrobocie, zawody ujęte według wskaźnika intensywności deficytu (nadwyżki) możemy wyciągnąć następujące wnioski:.

1. Największą grupę bezrobotnych w I półroczu 2008r. stanowili: sprzedawca, krawiec, technik mechanik, ślusarz, tokarz, ekonomista, kucharz, robotnik placowy, robotnik gospodarczy, rolnik pracujący na własne potrzeby.
2. Największy napływ bezrobotnych w powiecie żywieckim był w zawodach: technik mechanik, sprzedawca, krawiec, ekonomista, stolarz, kucharz, ślusarz, mechanik samochodów osobowych.
3. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie to np.: kierownicy małych przedsiębiorstw, pracownicy przy prostych pracach w handlu i usługach, leśnicy i rybacy, kierowcy i operatorzy pojazdów, pracownicy obsługi biurowej, robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie, pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów, robotnicy zawodów precyzyjnych, sprzedawcy. Analizując strukturę bezrobocia można wyróżnić kilka zawodów , które

równocześnie cechuje zarówno wysoki poziom bezrobocia jak i duża skala napływu. Przykładem takiego zawodu jest sprzedawca.

4. Największe szanse zatrudnienia na lokalnym rynku pracy mają osoby w zawodach np.: technik prac biurowych, operator maszyn do obróbki skrawaniem, monter elektronicznego wyposażenia maszyn i urządzeń. Warto także zwrócić uwagę na znaczący napływ ofert pracy w zawodzie: robotnik gospodarczy, gdzie z zawodu nadwyżkowego przesunął się do grupy zawodów deficytowych. Za tą sytuację odpowiadają prace społecznie użyteczne, które odbywają osoby bezrobotne.
5. Najmniejsze szanse na uzyskanie zatrudnienia w powiecie żywieckim mają osoby m.in. w zawodach: technicy mechanicy, technicy ekonomiści, technicy rolnicy, czy rolnicy. Funkcjonujące nieliczne duże zakłady na terenie powiatu żywieckiego nie generują bezrobocia, ale też nie są wystarczającym źródłem ofert pracy dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. Urzędzie. Najwięcej możliwości zatrudnieniowych stwarzają niewielkie firmy produkcyjne, handlowe, usługowe, budowlane czy transportowe.
6. W I półroczu 2008r. tut. Urząd organizował kursy w następującym zakresie:
 - Kurs kierowców wykonujących transport drogowy osób lub rzeczy,
 - Kierowca kat. B,C, D, E,
 - Operator wózków jezdniowych,
 - Technolog robót wykończeniowych,
 - Kurs podstaw rachunkowości,
 - Operator walca drogowego,
 - Operator pomp do betonu.Kierunki przeprowadzonych szkoleń były zgodne ze zgłoszonym przez pracodawców zapotrzebowaniem na osoby o określonych kwalifikacjach.

Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy
w Żywcu
mgr inż. Adam Papiernik

Opracowała:

Dorota Tomasik

Ryszard Pawełek